

سمفونی پنجم بتهون

برای نخستین بار در این شماره يك آهنگ موسیقی بطریق علمی تفسیر میشود. امیدست درآبندهم بتوانیم قطعه‌های دیگری را باین شکل تفسیر کنیم

این سمفونی چهار قسمت دارد:

۱ - الگرو کن بریو *Allegro con brio*

«تقدیر انگونه که بدرخانه میکوبد.»

موسیقی زبانی بود که بتهون میتواندست بوسیله آن - آسانتر از کلمات - سخن بگوید.

بتهون بایک متیف (motif) که بیش از چهار نوت نداشت سمفنی پنجم خود را شروع کرده است. این متیف آنطو که مفسرین میگویند تقلیدی است که از صدای کوبیدن در بوسیله سرنوشت و تقدیر. از لحاظ فنی مصنف آنرا بدون همراهی بایک آرمنی قوی و فقط بسا تقویت آن بوسیله اکتاوهای متوالی آورده است. بار دیگر یک پرده پایین تر که تأثیر کم شدن خشونت اولیه را داراست تکرار میشود.

اینکه در تفسیر این سمفونی، چهار صدای اولیه را کوبیدن در گفته اند یکی بسدلیل جمله صریحی است که شخص مصنف قبل از شروع بنوشتن نوت آهنگ آنرا بالای کاغذ گذارده است. «تقدیر انگونه که بدرخانه میکوبد...» و دیگر اثرات انعکاس است که صدای در کوبیدن در، داخل خانه (یا دره مصنف) ایجاد کرده است و این انعکاس بوسیله اجرای صداهای مختلفی توسط سازهای زهی شنیده میشود.

ناله!

واریاسیونها و انکشافها (Developements) برای کامل کردن تأثیر متیف اول شنیده میشود تا آنجا که تم دوم در دنبال متیف اول که پس از واریاسیونها و انکشافها بصورت تم در آمده است بگوش میرسد :

از اینجا تا آخر موزان اول تمام میزانها صرف مبارزه ایندو تم میشود .

۲ - اندانت کن موتو *Andante con moto*

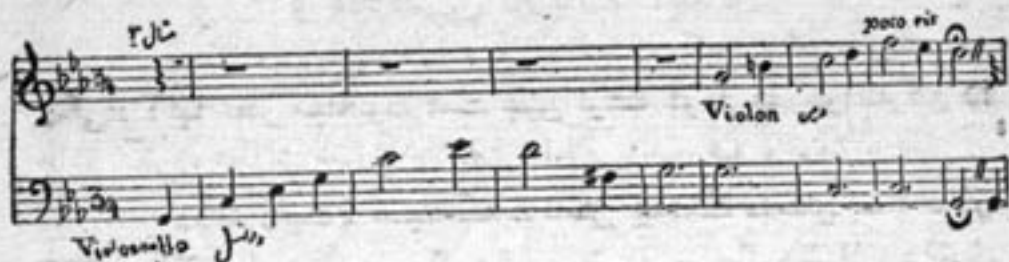
یک ملودی زیبا توسط ویلن آلتو و ویلن سل و پس از مختصری واریاسیون اول توسط همان سازها - درحالیکه این واریاسیون در دنباله تم جدیدی قرار گرفته است - و پس از بخش واریاسیون اول در تمام ارکستر کلارنیت یکبار دیگر تم دوم را تکرار میکنند و ارکستر در اینجا با دو هپل مشخص شناخته میشود سازهای بادی تم کلارنیت را تکرار مینمایند و سازهای زهی یک انکشافی از واریاسیون اول اجرا میکنند و آنرا در حالی که سازهای بادی ساکت شده اند تبدیل به واریاسیون دوم مینمایند تا آنجا که تمام سازها وظیفه همراهی را انجام میدهند فقط ویلونسل و کنترباس واریاسیون را با آنها میرسانند.

تم اول با مختصری تغییر توسط کلارنیت ، باسون ، فلوت و بعد با همراهی هپوا و هرچهار باهم، تکرار میشود و بلافاصله تم دوم با تمام قوت و توسط تمام سازها اجرا میگردد .

از اینجا سازهای زهی انکشافی از تم اول شروع میکنند که با اجرا و ادامه آن توسط بادیها و بعد تغییر آن بصورت انکشافی دیگر از همان تم خاتمه مییابد که خاتمه حقیقی آن انتهای موزمان است .

۳ - الگرو *Allegro*

یکی از متقدبن مشهور میگوید: موومان سوم سه‌مقی پنج جز بنام **Scherzo** نمیتواند خوانده شود. اگرچه این اظهار تسا اندازه‌ای اغراق است اما میتوان گفت که اینقسمت بیشتر شبیه یک **Scherzo** است یک تا یک **Allegro** و بولونسل و کمنتر باس این تم را اجرا میکنند:

برای اولین بار توسط **Cor** یک خط ملودی که میتوان آنرا انکشافی از اولین متیف (موومان اول) دانست اجرا میگردد و بعد سایر سازها نیز بنوبت متیف اولیه را باشباهت بیشتر اجرا مینمایند. اگر نظر آن متقد مشهور را که بموومان سوم هم **Scherzo** داده است از خاطر دور نداشته باشیم باریتم این مودیان بتنون میخواسته رقص تقدیر را بنمایاند،

حالت فوک هم در ملودیهای بعدی ظاهر میشود کاملاً شباهت به اسکرزوهای بتنون دارد.

این موومان با تقلید صدای تقدیر توسط **Timpanie** خاتمه مینماید.

الکرو پرستو **Allegro presto**

موومان. توسط تمام سازهای آن کتر آغاز میگردد که یک ملودی قهرمانی - با همراهی یک آرمونی قوی و درخشان - اجرا میکنند.

تم دوم که از لحاظ معنی، تکمیل کننده ملودی اولی است حالت سرود فتح را مجسم میکند.

آخرین حرف در باره «دختر رعیت»

و مختصری در باره انتقاد

سه مقاله در باره رمان «به آذین» در کبوتر صلیح چاپ شده که یکی از آنها نظر مجله بوده است چون نوشته او لیما خوانندگان را قانع نکرده مطابق معمول «کبوتر صلیح» باید حرف آخر را بزند:

«دختر رعیت» همچنانکه از نامش پیداست داستان یک دختر دهاتی کیلانی است در سی سال پیش . یعنی در سی سال پیش ازین دختری که به آذین اورا وصف می کند هفده، هژده سال داشته است و چون به آذین این دختر دهاتی را از کودکی وصف می کند بنا بر این ابتدای داستان قدیمی تر، مربوط به چهل، چهل و پنج سال پیش میشود . آدمی که امروز کتاب دختر رعیت را بدست می گیرد و میخواند بسا آدمهای نیم قرن پیش خیلی فرق دارد . افکار تازه ، ترقیات مشهور انتظارات جدید و احتیاجات نوی پدید آمده است بهین جهت دیده میشود که اغلب خوانندگان اثر به آذین گذشت زمان را از یاد می برند، صفرا را دختری همزمان با خودشان تصور می کنند ، سخنه و قابیع را سال هزار و سیصد و سو ، خورشیدی می بندارند و ازینرو می بینند که اثریک های سر گذشت

که توسط یک ملودی نرم تر و زیباتر ادامه و در طی مرزانهای بعد، این ملودی انکشاف مییابد . و در همه حال تمام ارکستر در اجرا شرکت دارند .

پس از خاتمه کار انکشاف ریتم سه چهارم میشود ولی موقتی است و برای شروع یک ملودی عارفانه دوباره بحال اول بر میگردد و در اینجا انکشافی از تم دوم بگوش میرسد و در دنبال آن در حالیکه ارکستر بمنظور خاتمه بخشیدن بسفونی ، کم کم قویتر و پرتر میشود انکشاف و اریاسیون تم عارفانه که در اینجا حالت خود را عوض کرده و بحالت تصمیم و اراده در آمده است آغاز میگردد و توسط یک کادانس قوی و امیدوار کننده پایان اثر را بگوش میرساند.